

**Тези доповіді Володимира Лейсле, голови Ради німців України, для 6. З'їзду німців України.
м. Київ, 6 жовтня 2017 року**

1. Від імені Ради німців України (РНУ) та Центрального оргкомітету З'їзду висловлюємо подяку німецькій та українській стороні за підтримку З'їзду німців України.
2. Дякую урядам обох країн за відновлення роботи Міжурядової німецько-української комісії із співробітництва у справах осіб німецького походження, які проживають в Україні (МК). У липні 2016 року в Києві, вперше після 15-річної паузи, відбулося засідання Міжурядової комісії. У червні 2017 року засідання МК пройшло уже в Берліні. Наступне засідання планується в Україні у 2018 році. Міжурядова комісія - це принципово важливий інструмент для допомоги німцям України, а також важливий індикатор успішних реформ і прогресу у вирішенні проблем національних меншин.
3. Інформаційна довідка про РНУ: німців в Україні – 33 тисячі 302 особи за Всеукраїнським переписом населення 2001 року. Головний координуючий орган, який представляє інтереси етнічних німців в Україні, – це Рада німців України (РНУ). Напрямами діяльності РНУ є: розвиток культури, освіти, вивчення німецької мови, соціальні проекти, реабілітація, в тому числі архівно-пошукова допомога, підтримка досліджень з історії німців, бізнес та економіка, партнерство між містами Німеччини та України, молодіжна робота, в тому числі міжнародні молодіжні обміни. За підтримки Федерального уряду Німеччини у понад 60 населених пунктах України працюють німецькі центри зустрічей, де вивчається німецька мова та історія, працюють гуртки декоративно-прикладного мистецтва, театру, танців, співу та ін.
4. Для всіх нас 2013-2017 роки були дуже непростими. Анексія Криму, бойові дії на сході України, більше мільйона осіб внутрішніх переселенців – всі ці виклики об'єднали німецьку меншину в одну злагоджену команду, яка працювала надзвичайно плідно. Завдяки підтримці Міністерства внутрішніх справ Федеративної Республіки Німеччина, нам вдалося реалізувати кілька дуже важливих проектів для німців Донбасу та переселенців. Основним із них є он-лайн курси німецької мови. Крім цього, ми змогли запустити десятки мовних курсів, посилили роботу локальних організацій, дали старт новому освітньому проекту «Школа після школи», розвинули освітній проект для сеньйорів – «Школа третього віку», підтримали гастролі нашого німецькомовного театру «Буковинський Фенікс», відкрили тематичні виставки картин у багатьох містах України, а також у Берліні, Детмольді та Лінстові, допомогли обдарованій молоді розвинути свої таланти у «Мовній академії», провели конкурс «RDU – Unsere Besten» та багато іншого. Ще одним важливим імпульсом для мовної роботи було проведення всеукраїнського фестивалю німецькомовного театру «BRECHT».
5. Було дуже багато зроблено - протягом 2014-2017 років було проведено понад 750 проектів, у т.ч 285 проектів «Конкурсу грантів» (2014 -156 (59-«КГ»), 2015 – 231 (103-«КГ»), 2016 – 249 (78-«КГ»), 2017 – більш ніж 120 (45-«КГ»). Кількість мовних проектів зросла майже у 5 разів - з 13 проектів у 2014р., до 62 у 2016р. Було підтримано 52 проекти або надано пряму підтримку представникам авангарду німців України.
6. Рада німців України працює не тільки для німців, але і для всіх громадян України, двері наших центрів відчинені для всіх національностей. Для нас велика честь, що у 2015 році ми змогли провести серію проектів у рамках програми МЗС ФРН з розвитку країн «Східного партнерства». У рамках міжнародного проекту «Створюємо майбутнє - зміцнюємо довіру: молодіжна співпраця в країнах Східного партнерства» у 2015 році в столиці України відбувся Форум «Майстерня майбутнього» за участю активної молоді з 4-х країн Східного партнерства, провідних політиків, журналістів і громадських діячів.
7. У вересні 2016 року Фонд Конрада Аденауера та Рада німців України провели в Ужгороді та Мукачеві симпозиум на тему «Інтеграція релігійних та етнічних меншин у Східній Європі». В центрі уваги стояло питання німецької меншини в Україні, Румунії, Угорщині та Словаччині станом на сьогоднішній день. Наступним важливим моментом у програмі симпозиуму було обговорення сучасної ситуації етнічних меншин в Україні. Представники угорської, румунської та словацької меншин в Україні поділилися своїми міркуваннями стосовно даного питання. Це був перший спільний успішний проект Ради німців України і Фонду Конрада Аденауера. Наразі ми працюємо над новим спільним проектом. У рамках програми Міністерства закордонних справ Федеративної республіки Німеччина «Східне партнерство» восени 2017 року для молоді національних меншин

країн Східного партнерства ми проведемо молодіжний форум «Разом будуюмо мости» і обговоримо перспективи подальшої спільної роботи.

8. У 2015 році в Україні успішно проведено серію вечорів пам'яті, присвячених 100-річчю від дня народження відомого піаніста німецького походження Святослава Ріхтера. Як результат, у Житомирі одна з вулиць міста була перейменована на вулицю імені Святослава Ріхтера.
9. 2016 рік пройшов під знаком 75-річчя депортації німців з України. Одним з найважливіших питань для німецької меншини залишається питання реабілітації жертв політичних репресій сталінського режиму. Ми із задоволенням підтримуємо всі кроки, направлені на відновлення прав репресованих народів. До трагічної дати ми змогли організувати десятки концертів-реквіємів і презентувати на телебаченні два документальних фільми про історію німців. Це допомогло не тільки зберегти пам'ять про депортацію, а й познайомити широку громадськість із трагічними сторінками нашого минулого. Паралельно з цим телеканал «УЛ: Перший» зняв документальний фільм «Простір толерантності. Батьківщина в серці» про німців Причорномор'я і депортацію. Презентація фільму відбулася на телеканалі «УЛ: Перший» у березні 2017 року. За запрошенням Міністерства освіти і науки України ми взяли участь у семінарі для методистів із розробки програм з історії України для 10-х класів школи. Розділ, присвячений репресіям національних меншин тоталітарними режимами, у тому числі і депортації німців, увійде до підручників з історії.
10. Ми стурбовані ситуацією в Криму і на сході України. У міру своїх сил ми допомагаємо там, де це можливо (продуктовими пакетами), надаємо матеріальну допомогу для переселенців та можливість безкоштовно відвідувати курси з вивчення німецької мови в понад 25 центрах. Для етнічних німців-переселенців і жителів зони АТО був організований масштабні проекти в Одесі, Миколаєві, Харкові і Києві, разом із інтенсивним курсом з вивчення німецької мови. Були організовані тематичні виставки в Україні та Німеччині, на яких ми показали картини художників, в тому числі і переселенців із Донбасу.
11. Одним з найважливіших досягнень став запуск безкоштовних он-лайн курсів для німців Донбасу та Криму. Були відзняті відеоуроки і сформована методика для дистанційного вивчення німецької мови до рівня B1, використовуючи Скайп. Пілотна група з 20 осіб, яка почала з нуля, вже успішно закінчує курс рівня A2. З літа 2017 року набираються нові групи з німців Донбасу та Криму.
12. Ми покладаємо великі надії на те, що найближчим часом стане можливим підписання нового договору між Федеративною Республікою Німеччина і Україною щодо розвитку молодіжних обмінів, як це було зроблено між Україною і Польщею. Це надасть імпульс до тіснішої співпраці молоді.
13. Важливо відзначити, що ми бачимо участь і підтримку з боку української сторони. У багатьох містах німецькі громадські організації орендують приміщення на пільговій основі, наприклад, у Чернівцях і Львові. Декілька місяців тому міська рада Маріуполя виділила німецькому товариству приміщення з орендною платою 1 гривня на місяць за квадратний метр. Ми бачимо активну підтримку німців Закарпаття, особливо в Мукачеві, де діє центр німецької культури «Паланок» і працює німецька редакція програм на обласному телеканалі Тиса 1. У місцях компактного проживання німецької меншини це дуже важливо. Ми цінуємо підтримку школи в с. Кудрявка Березівського району Одеської області. Ми сподіваємося, що завдяки спільній роботі вже у 2018 році ми зможемо збільшити кількість «Німецьких будинків» до 15 і забезпечити їх усім необхідним для активної роботи і розвитку побратимських контактів між містами України і Німеччини.
14. Незважаючи на пільгову оренду, нас турбують високі рахунки з оплати опалення в осінньо-зимовий період. Для цього РНУ спільно з GIZ провели у 2015 та 2016 роках конкурс «Мій світлий та теплий німецький будинок». Просимо всіх партнерів допомогти в утепленні приміщень і модернізації систем опалення в центрах зустрічей німців України.
15. З вересня 2017 року розпочався рік німецької мови в Україні. Понад 700 000 осіб в Україні вивчають німецьку мову в школах, вищих навчальних закладах і на курсах. Попит на німецьку мову зростає. У деяких населених пунктах навіть не вистачає викладачів німецької мови, щоб задовольнити попит. Зі свого боку ми розвиваємо мережу курсів німецької мови при наших партнерських організаціях. На початку 2013 року курси відвідували кілька десятків слухачів, зараз понад 1000. Паралельно з курсами для дорослих працюють дитячі та підліткові групи, а також розмовні клуби німецької мови для людей старшого віку. Важливо відзначити, що для німців, які проживають у Криму і в зоні АТО, вивчення рідної мови також залишається досить актуальним. Для них ми організували онлайн-курси і можливість займатися з викладачем через Скайп.

16. Потребу в інформації в мережі Інтернет задовольняють Портал німців України, журнал «Вісник Ради німців України», велика кількість регіональних сайтів та Інтернет-сторінок в соціальних мережах. Наші документальні фільми не раз транслювалися на обласних телеканалах. Нещодавно ми підписали договір про безкоштовну трансляцію фільмів на супутниковому телеканалі «Сіріус». Завдяки підтримці інформаційної роботи вдалося зробити 24 стенди мобільної виставки «Німці в Україні: історія і культура» (період з X століття до 1939 року). Вона буде показана в німецьких громадських організаціях, музеях і школах. Розпочато роботу над продовженням виставки, яка охопить період з 1939р. по 1991р..
17. Матеріал із виставки увійде до брошури-посібника «Німці в Україні» для шкіл із вивченням німецької мови. Ми працюємо над цим і сподіваємося, що до 2019 року брошура буде видана і частина матеріалів потрапить до підручників з німецької мови. Для цього ми тісно співпрацюємо з істориками, викладачами німецької мови Goethe-Institut і Міністерством освіти і науки України.
18. Багато членів самоорганізації німців – парафіяни НЄЛЦУ. Нас дуже турбує ситуація, що склалася всередині НЄЛЦУ. Ми просимо Міністерство культури України максимально сприяти вирішенню конфлікту і допомогти в пошуках миру та злагоди.
19. Рада німців України є членом Федералістської спілки національних меншин Європи, головного органу, який представляє інтереси національних меншин в Європі. З ініціативи Асамблеї національностей України, Меджлісу кримськотатарського народу, німецької та угорської меншин України в 2019 році конгрес ФСНМЕ пройде в Україні. Ми сподіваємося на підтримку в його проведенні з боку Уряду.
20. Історія національних меншин є частиною історії України в цілому. В 2017 року пройшов ряд заходів, присвячених німцям Причорномор'я. У 2018 році ми хочемо приділити увагу німцям Закарпаття. У 2018 році виповнюється 290 років з того моменту, як у 1728 р. граф Лотар Франц фон Шенборн, курфюрст Майнца й архієпископ Бамберга, почав заселяти Закарпаття німецькими колоністами. За ініціативи Шенборнів у XVIII-XIX ст. пройшло декілька хвиль поповнення населення Закарпаття. З 1730-го по 1748 рік це було переселення селян і ремісників з епархій Бамберг і Вюрцбург (Франконія). Ми пропонуємо Міністерству культури України, Закарпатській обласній державній адміністрації, місту Мукачево і всім зацікавленим особам увійти до складу оргкомітету урочистих заходів, які ми плануємо провести в 2018-2019 рр. у Закарпатській області.
21. Важливо відзначити, що в кабельних мережах в Україні з'явилися 2 польськомовних канали - це суттєво допомагає польській меншині у збереженні рідної мови. Ми зацікавлені допомогти у встановленні контактів з німецькомовними ТБ-каналами (наприклад DW та ін.), щоб ще у 2018-2019 році допомогти їм увійти в мережу телемовлення в Україні.
22. Цього літа представника РНУ, члена президії РНУ– Олександра Шлампа було призначено на посаду Почесного консула ФРН. Минулого тижня у Чернівцях було відкрито його бюро. У цьому ми бачимо підтримку та визнання з боку Німеччини та України значного потенціалу німецької меншини для розвитку німецько-українського партнерства.
23. Ми бачимо своє майбутнє в Україні і хочемо не тільки зберегти свою історико-культурну спадщину, але й бути максимально корисними для розвитку партнерства між Україною і Німеччиною.

*Більш детальна інформація про окремі напрямки роботи РНУ у звітах членів президії РНУ.

Володимир Пінковський, член президії Ради німців України, голова Міжнародного товариства німців України – Відергебурт

Рада німців України ставить перед собою довгострокове завдання з популяризації історії німців в Україні та видатних особистостей німецького походження, які зробили вагомий внесок у різні сфери життя та діяльності України.

За звітний період було розроблено та успішно проведено серію вечорів пам'яті у різних містах України, а саме у Києві, Одесі, Харкові, Миколаєві та Житомирі. Вечори пам'яті були присвячені 100-річчю від дня народження відомого піаніста німецького походження Святослава Ріхтера і, як логічний наслідок, в місті народження маестро, Житомирі, було перейменовано одну з центральних вулиць 1-го Травня на вулицю Святослава Ріхтера.

Міжнародне товариство німців України – Відергебурт одним з пріоритетів своєї діяльності вважає відновлення історичного спадку етнічних німців України у вигляді проведення тематичних конференцій, на важливі для суспільства тематики, таких як: міжнародна конференція «Німців в історії Волині» (м. Луцьк, 2015 рік), конференція, присвячена життю та творчості Святослава Ріхтера (м. Житомир, 2016 рік), у співпраці з Інститутом політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса відбулась конференція «Історія німців України», присвячена 75-річчю від дня депортації німців за національною ознакою (м. Києві, березень 2017рік). Також за цей звітний період були проведені десятки всеукраїнських та локальних семінарів по всій території України, присвячені історії, ідентичності та етнонаціональній свідомості німецької спільноти в Україні.

Ще однією гарною новиною в цій сфері став, підготовлений у 2016 році, унікальний науковий проект, який представляє широкому загалу історію німців України. Це мобільна виставка під назвою «Німці в Україні: історія і культура», яка систематизує історичну інформацію про життя, побут та культуру німців України. Виставка представлена на огляд українською та німецькою мовами.

Ангеліна Шардт, член президії Ради німців України, відповідальна за напрямок «Соціальна робота», Президент ГС «Асоціація німців України»

Зміни, які відбуваються у підході до реалізації різних напрямків діяльності німецької меншини України, віддають пріоритет мовній, молодіжній та етнокультурній роботі, але не зменшують значення соціальної роботи. Ці зміни привносять в її виконання нові тенденції, форми та фактори сьогодення. Так, орієнтований на соціальну адаптацію літніх людей з числа етнічних німців, новий соціальний проект «Школа третього віку» був запущений у 2015 р. у 6 партнерських громадських німецьких організаціях нашої країни, а у 2017 році реалізований вже у 12 організаціях. Кращі представники «Школи третього віку» приймають активну участь і проводять майстер-класи під час соціально-освітніх проектів Асоціації. Асоціація на протязі звітного періоду за дорученням РНУ успішно реалізувала соціальні проекти «Зустріч поколінь», цільова група яких охоплює етнічних німців різних поколінь і соціально незахищених осіб з обмеженими можливостями. Важливо відмітити, що в рамках цих проектів проходили виставки картин художників – етнічних німців України та виставки декоративно-прикладного мистецтва.

Ми стурбовані ситуацією в Криму і на сході України. В міру своїх сил ми допомагаємо там, де це можливо (продуктовими пакетами, медичним устаткуванням), надаємо матеріальну допомогу для переселенців та можливість безкоштовно відвідувати курси з вивчення німецької мови в понад 25 Центрах. Для етнічних німців-переселенців і жителів зони АТО були організовані масштабні реабілітаційні проекти в Одесі, Харкові, Миколаєві та Києві, разом із інтенсивним курсом з вивчення німецької мови, декоративно-прикладного мистецтва, оздоровчих методик, психологічних тренінгів. Були організовані тематичні виставки у багатьох містах України та Німеччини, на яких ми показали картини художників, у тому числі і переселенців із Донбасу та Криму.

Пакети продуктової допомоги були доставлені мешканцям Донецької та Луганської областей, а також дітям з цих регіонів (пакети із соками, дитячим харчуванням і солодощами).

Важливо відмітити, що з ініціативи Президента Асоціації у 2016 році було проведено інноваційний проект «Unsere Besten», який відкрив нам імена тих, хто робить великий внесок у розвиток мистецтва, культури, підприємництва, викладання німецької мови, журналістики і історії, на користь етнічних німців України.

Все, що ми з Вами робимо, це і являє собою соціальну роботу.

Діана Ліберт, член президії Ради німців України, голова Всеукраїнського об'єднання німецька молодь в Україні

Основними напрямками роботи ВО НМУ є розвиток українсько-німецького партнерства, інтеграція молоді німецького походження в Україні, а також розвиток та поширення німецької мови, історії, культури, традицій.

У 2016 та у першій половині 2017 року проведено 7 міжнародних обмінів, в яких прийняло участь понад 110 осіб з різних міст України.

Більше 10 молодіжних проектів всеукраїнського масштабу у яких взяло участь понад 600 молодих людей з різних куточків України.

Більшість проектів та молодіжних обмінів, на даний час, проводяться у таких напрямках як: молодіжне політичне виховання, європейська інтеграція, виховання активної громадянської позиції у молоді. У Німеччині учасники обмінів відвідують різноманітні інституції, фонди, де знайомляться з державною молодіжною політикою Федеративної Республіки Німеччина, з новими формами участі молоді у прийнятті державних рішень і розвитку економіки, новими методами роботи з молоддю та переселенцями. Завдяки такій направленості проектів спостерігається стрімкий ріст інтересу та залучення молоді до формування та реалізації політики та програм, що стосуються суспільства взагалі і молоді зокрема. Важливо відмітити, що в рамках таких обмінів проводяться різноманітні зустрічі з уповноваженими особами, під час яких делегації нашої молоді гідно представляють Україну в Європі.

Вагомим фактом є те, що ВО НМУ проводить двосторонні обміни, молодь з Федеративної Республіки Німеччина охоче приїздить в Україну. А також з літа 2016 ВО НМУ ініційовано проведення тресторонніх обмінів, між Україною, Німеччиною та Польщею, а також Українсько – Німецько - Російський обмін.

Фінансову підтримку на міжнародні проекти ВО НМУ одержує від Міністерства внутрішніх справ Німеччини через БФ «Товариство Розвитку», а також з інших джерел наприклад Erasmus+, Meet Ap!, Robert Bosch Stiftung, Auswärtiges Amt.

Співробітництво з партнерськими організаціями в Німеччині та ЄС.

Німецька молодь України тісно співпрацює з різноманітними молодіжними організаціями у ФРН, не тільки в рамках міжнародних обмінів, а також у програмах двосторонніх молодіжних стажувань та програм по волонтерській діяльності. Потрібно підкреслити, що програми стажувань та волонтерської діяльності є двох видів: короткотривалі протягом двох місяців та довготривалі протягом одного року. На сьогоднішній день 3 молодих людей проходять річну програму волонтерства, у трьох партнерських організаціях ВО НМУ в Німеччині. Щодо короткотривалих програм стажувань, то за 2016-2017рр. за такою програмою Німеччину відвідали 10 молодих людей.

З вересня 2017р. у бюро Німецької молоді в Україні працює волонтер з Німеччини, який протягом року буде допомагати у діяльності організації.

Наші партнери у ФРН:

Надійними партнерами, з якими ми маємо підписані угоди про партнерство та тісно співпрацюємо є: Федеральне об'єднання «Німецька молодь в Європі» (Deutsche Jugend in Europa Bundesverband), Політична молодіжна асоціація м. Дрезден (Politischer Jugendring Dresden e. V.), Aktion West Ost, Düsseldorf e. V., Союз молоді німецьких меншин у Польщі (Bund der Jugend der Deutschen Minderheit).

Протягом 10 років молодіжні об'єднання Федеральне об'єднання «Німецька молодь в Європі» (Deutsche Jugend in Europa Bundesverband), та ВО НМУ підтримують партнерські відносини, і протягом 15 років співпрацюють з молодіжним союзом російських німців (Jugendring der Russlanddeutschen).

У квітні 2017 р. між організаціями: Федеральне об'єднання «Німецька молодь в Європі», (Deutsche Jugend in Europa Bundesverband), Молодіжним союзом російських німців та Всеукраїнським об'єднанням німецька молодь в Україні був підписаний тристоронній договір партнерства.

За допомогою цих партнерських домовленостей молодіжні організації намагаються об'єднати якомога більше молоді, незалежно від походження, релігійних поглядів і соціального статусу. Не дивлячись на міжнаціональні конфлікти і суспільне розчарування, було прийнято рішення підписати договір про тристороннє партнерство. Таким чином, сторони продемонстрували прагнення до миру і готовність до міжнародних обмінів. В рамках молодіжної роботи посилюються молодіжні відносини між трьома країнами, що послужить приводом для більшої кількості програм обміну.

Співпраця між міжнародними молодіжними організаціями відноситься до найбільш значущих і перспективних напрямків міжнародного культурного обміну і співробітництва.

Співпраця з партнерськими організаціями та проведення міжнародних обмінів - це очевидне благо для організацій та вагомий імпульс для індивідуального розвитку молоді. Культурно-гуманітарні чинники грають важливу роль в діяльності міжнародних молодіжних організацій, і завдяки чому молодь робить свій вагомий внесок у взаєморозуміння і мирний діалог між Україною та Німеччиною, а також сприяє формуванню позитивного іміджу держав.

З 2016 року Німецька молодь в Україні розпочала проводити проекти з новими цільовими групами, а саме з дітьми дошкільного та молодшого шкільного віку, з молодими сім'ями. З 2018р. заплановано розпочати проводити проекти з підлітками.

Андрій Фукс, член президії Ради німців України відповідальний за напрямок «Реабілітація»

Шановні делегати, дозвольте вам нагадати, що в даній інтерпретації «Реабілітація» означає збереження людської гідності.

Репресії, що відбулися по всій країні в середині 30-х років, в першу чергу обрушилися на німецьке населення. З початком Другої світової війни етнічні німці безпричинно були звинувачені в пособництві фашистській Німеччині, антирадянської діяльності і були депортовані в Казахстан, Сибір, до районів Крайньої Півночі та Середньої Азії. На превеликий жаль, до теперішнього часу в свідомості багатьох жителів України не викорінився цей хибний і образливий для етнічних німців образ. З метою більш повного інформування громадян України про фактичний стан, РНУ в 2014 році прийняла важливе рішення про проведення масштабних публічних реабілітаційних заходів.

Однією з найважливіших подій 2015 – 2016 років став випуск і презентація на телебаченні фільмів про німців Одещини та Харківщини. Ці фільми стали важливим імпульсом до зацікавлення громадськості питаннями депортації та долі репресованих народів. Телевізійний канал «UA:Перший» зняв та провів презентацію документального фільму «Простір толерантності. Батьківщина в серці» про життя та депортації німців Причорномор'я. Я вважаю, що це дуже важливий крок, і в майбутньому ми повинні поставити перед собою завдання створити фільм, який розповів би історію депортації німців всієї України, в тому числі про те, як проходила депортація в Бессарабії, на Буковині, як проходили ці процеси в Криму, у Запорізькій та інших областях. Проект створення фільму досить затратний, тому вважаю за доцільне передбачити урядом Німеччини додаткові фінансові кошти на його створення. Важливо продовжувати активну роботу Ради німців України у відновленні прав репресованих народів. У подальшому необхідно провести моніторинг законодавства України. У звітний період були проведені парламентські слухання і бесіди з профільними комітетами Верховної Ради України, щоб продовжувати активно вести спільну діяльність з представниками таких репресованих народів, як болгари, вірмени, греки, німці, кримські татари та інші. 2016 рік на З'їзді німців України був названий роком пам'яті жертв депортації. Зі свого боку ми зробили максимум, щоб допомогти локальним організаціям провести Дні пам'яті 28 серпня та інші проекти, пов'язані з шануванням жертв репресій. 2016 рік був роком пам'яті 75-річчя депортації, тому важливо, що у конкурсі грантів 2016 року була окрема номінація – заходи, присвячені 75-річчю депортації та підтримці Днів пам'яті. Ми провели серію концертів-реквіємів класичної музики у Харкові, Одесі, Києві та Львові. Для того, щоб тематика депортації і репресій не зникла з порядку денного у майбутньому необхідно розробити другу частину мобільної виставки «Німці в Україні: історія і культура», яка охопить історичний період з 1939р. до сьогодення. Ця мобільна виставка повинна бути представлена не тільки в центрах зустрічей та в громадських організаціях, а й у школах, університетах, які займаються історичними дослідженнями, германістикою та загальнополітичними напрямками.

Слід зазначити, що питання депортації етнічних німців з України вивчено і описано вкрай недостатньо. Тому, з ініціативи РНУ в березні 2017 року в Інституті політичних і етнонаціональних досліджень ім. І.Ф. Кураса була проведена всеукраїнська наукова конференція на тему «Історія німців України», на якій з доповідями виступило 13 осіб. За результатами роботи конференції видана книга, яка має величезну наукову та історичну цінність.

Для всіх тих, хто цікавиться актуальним станом процесу відновлення прав жертв політичних репресій пропоную ознайомитись з ґрунтовним аналізом цієї теми за наступним посиланням: <http://euinfocenter.rada.gov.ua/uploads/documents/28879.pdf>

Володимир Бауер, член президії Ради німців України відповідальний за напрямок «Економіка»

Спостерігається зростання інтересу німецьких підприємців до України. З'явилися нові німецькі та австрійські виробничі потужності у Чернівцях, Житомирі, Коломиї, Луцьку, і ця тенденція продовжується. Наразі планується відкриття виробництва в Хмельницькому. Це є яскравою демонстрацією того, що Україна стає все більш цікавою для німецького бізнесу. В той самий час ми спостерігаємо інтерес з боку українських підприємств та підприємців щодо продажу на ринок Німеччини. Приймаючи участь від Ради німців України в інформативно-практичній конференції «Вихід на ринки Німеччини та ЄС», ми усвідомили, які можливості вже існують для постачання з України в Німеччину, та які можливості з'являться найближчим часом. Для нас, як для підприємців, дуже важливо створити неформальний клуб, де ми могли б обмінюватися думками і спілкуватися як етнічні німці, взаємодіяти з Німецько-українською торгово-промисловою палатою, розширювати співробітництво зі спілками підприємців у Німеччині, німецькими підприємцями у Польщі, Румунії, а також з такими організаціями, як Wirtschaftsjuvenoren, Ost-Ausschuss der Deutschen Wirtschaft, тощо.

Завдяки підтримці БФ «Товариство Розвитку» декілька підприємців прийняли участь в конкурсі бізнес планів, який проводить Баварський Дім (м. Одеса), та ми сподіваємось, що вони отримають не тільки знання, але ще й винагороду від експертів з Німеччини.

Важливо частіше запрошувати такі організації до України як експертів, а також створювати спільні майданчики для обміну думками. Я вважаю за необхідне залучати німецьку молодь до вивчення мови, стажування і роботи в німецьких підприємствах на території України. У 2016 році розпочала свою роботу Німецько-українська торгово-промислова палата. Це стало важливим кроком у розвитку економічної співпраці між Німеччиною та Україною.

Світлана Цех, член президії Ради німців України відповідальна за напрямок «Культура»

Одним із напрямків діяльності німецької громади в Україні є робота у сфері культури. Беручи активну участь у культурному житті країни, етнічні німці зберігають свою ідентичність, зміцнюють та розвивають культурні традиції німецького народу. Вони гідно представляють німецьку громаду в Україні та щорічно приймають участь у «Днях Європи в Україні», «Днях відкритих дверей Посольства Федеративної Республіки Німеччина в Україні у рамках «Німецького саду»», «Тижнях Німеччини в Україні» та ін.

Щорічно Рада німців України відзначає знаменні дати для етнічних німців України. Так у 2015 році відбулася міжнародна конференція «Німців в історії Волині», присвячена 100-річчю від дня депортації волинських німців та 75-річчю від дня завершення німецької колонізації в Західній Волині. 2016 рік став роком пам'яті 75-річчя депортації німців з України. До цієї трагічної дати було організовано та проведено серію концертів-реквіємів у різних містах України. Одним із найбільш знакових проєктів 2015 року залишається всеукраїнська серія вечорів пам'яті, присвячених 100-річчю від дня народження відомого піаніста німецького походження Святослава Ріхтера. 20 березня 2015 року в Україні з нагоди 100-річчя від дня народження Святослава Ріхтера введено в обіг та вважається дійсною для оплати послуг поштового зв'язку в усіх відділеннях поштового зв'язку поштова марка № 1425 «Святослав Ріхтер. 1915-1997».

Одним із найбільш знакових проєктів для етнічних німців України у 2017 році став проєкт «Дні Причорноморських німців». В рамках проєкту успішно пройшли фестивалі в Херсоні, Миколаєві та Одесі.

З метою підвищення інтересу етнічних німців до вивчення рідної мови Рада німців України посилила підтримку німецькомовних творчих колективів. Так, наприклад, у 2015-2017рр. було організовано всеукраїнське турне німецькомовного молодіжного театру «Буковинський Фенікс». У 2017 році успішно відбувся трьохтижневий театральний семінар, метою якого було дати можливість активістам німецьких громадських організацій з числа етнічних німців України покращити свої акторські та режисерські здібності, поспілкуватися з однодумцями, зробити наступний крок до вивчення німецької мови шляхом гри в театрі. Гарним підсумком роботи семінару стала прем'єра одразу 2-х спектаклів.

24 вересня 2017 року відбулось урочисте святкування 250-річчя громади німецької євангелічно-лютеранської церкви ім. Святої Катерини та 500-річчя Реформації. З нагоди 500-річчя Реформації Нацбанком України було введено в обіг ювілейну монету.

На 2018 заплановано святкування 290-річчя переселення німців в Закарпаття. Рада німців України планує разом з німцями Закарпаття проведення великого фестивалю до цієї дати.

У німецьких громадських організаціях в різних містах України діють: 23 вокальних ансамблі, 12 танцювальних ансамблів та 6 театральних груп.

Олександр Шлам, член президії Ради німців України відповідальний за напрямок «Міжнародне партнерство», Почесний Консул ФРН в Чернівцях

На сьогоднішній день німецько-українське партнерство представлено багатьма учасниками. В основному це ті партнерські відносини, які виникали, приблизно, протягом двадцяти років, завдяки дружнім контактам і довготривалим відносинам, сповненим довіри, між окремими людьми.

Останніми роками Німеччина активно підтримує партнерство між громадами України та комунами Німеччини. Програма НАКОРА, Лейпцизька премія та інші ініціативи дають підтримку новим ідеям та реалізації кращих практик Німеччини в Україні.

Вперше за 15 років відновила роботу Міжурядова українсько-німецька комісія із співробітництва у справах осіб німецького походження, які проживають в Україні. Це принципово важливий інструмент для допомоги німцям України. У рішеннях 5-го З'їзду німців України, що відбувся у 2013 році, першочерговим завданням було вирішення питання з МК. Це важливий індикатор успішних реформ і прогресу у вирішенні проблем національних меншин.

Регулярно проходять зустрічі Робочої групи німецьких меншин (AGDM), на яких німецькі меншини активно підтримують німців України. У 2016 році за ініціативою Уповноваженого Федеральним урядом з питань переселенців та національних меншин, депутата Бундестагу, Хартмута Кошика, в рамках заходів 25-го засідання AGDM відбулася зустріч з Федеральним канцлером Німеччини, Ангелою Меркель.

У 2017 році AGDM була створена пересувна виставка „IN ZWEI WELTEN – 25 deutsche Geschichten, Deutsche Minderheiten stellen sich vor“. На стенді про Україну вдалося зібрати не тільки уривки історії, а й представити творчі колективи та відомих особистостей, які мають німецьке коріння.

Рада німців України працює не тільки для німців, але і для всіх громадян України, двері наших центрів відчинені для всіх національностей. Для нас велика честь, що у 2015 році ми змогли провести серію проектів у рамках програми МЗС ФРН з розвитку країн «Східного партнерства». У рамках міжнародного проекту «Створюємо майбутнє - зміцнюємо довіру: молодіжна співпраця в країнах Східного партнерства» у 2015 році в столиці України відбувся Форум «Майстерня майбутнього» за участю активної молоді з 4-х країн Східного партнерства, провідних політиків, журналістів і громадських діячів. Головна мета проекту - ініціювання міжкультурного діалогу молодими представниками громадських організацій країн Східного партнерства: України, Білорусі, Молдови, Грузії та Німеччини. Це було створення унікального майданчика для міжрегіонального обміну досвідом, ідеями та підтримки кращих талантів, а також мультиплікація напрацювань шляхом створення міжрегіональної мережі активної молоді.

У вересні 2016 року Фонд Конрада Аденауера та Рада німців України провели в Ужгороді та Мукачеві симпозіум на тему «Інтеграція релігійних та етнічних меншин у Східній Європі». В центрі уваги стояло питання німецької меншини в Україні, Румунії, Угорщині та Словаччині станом на сьогоднішній день. Наступним важливим моментом у програмі симпозіуму було обговорення сучасної ситуації етнічних меншин в Україні. Представники угорської, румунської та словацької меншин в Україні поділилися своїми міркуваннями стосовно даного питання. Це був перший спільний успішний проект Ради німців України і Фонда Конрада Аденауера. Наразі ми працюємо над новим спільним проектом. У рамках програми Міністерства закордонних справ Федеративної республіки Німеччина «Східне партнерство» восени 2017 року для молоді національних меншин країн Східного партнерства ми проведемо Молодіжний форум «Разом будуюмо мости» і обговоримо перспективи подальшої спільної роботи.

Продовжуючи цей проект, на листопад 2017 року заплановано проведення спільного проекту з фондом Аденауера „Die deutschen Minderheiten als Brücke“ для німців України, Молдови, Грузії та Азербайджану.

У 2016 році з ініціативи Уповноваженого Федерального уряду Німеччини з питань переселенців та національних меншин, Хартмута Кошика, була створена брошура «Німецькі меншини представляють

себе». У брошурі висвітлюється історія та сучасний стан справ німецької меншини у 25 країнах. Значна увага у даному виданні приділена німцям України.

І хоча на сьогоднішній день більшість партнерських проектів організують невеликі обміни шкільних груп та творчих колективів, гуманітарні акції, цей потенціал міг би бути істотно підвищеним за рахунок володіння німецькою мовою нашими активістами на рівні С1 та їх активною участю в громадському житті міста.

Призначення представника німецької меншини, члена РНУ, Почесним консулом ФРН в Україні свідчить про те, що Німеччина бачить великий потенціал німецької меншини у розвитку міжнародного партнерства.

Людмила Коваленко-Шнайдер, член Президії Ради німців України, відповідальна за напрямок «Освіта», координатор «BIZ- Ukraine»

Освітньо-інформаційний центр «BIZ-Ukraine» для самоорганізації німців України – це, перш за все, базова платформа для обміну досвідом, ідеями, новими напрацюваннями і досягненнями.

«BIZ» стає для німців України сформованим інститутом етнокультурної освіти та інформації.

Згідно статистики відвідувань, найбільшою популярністю користуються навчальні семінари з мовної роботи і питань організації та менеджменту мовної роботи в організаціях.

Новим напрямком діяльності BIZ стала мовна робота з дітьми дошкільного віку, психологічні та методичні особливості роботи з дошкільнятами. Рада німців України спільно з «BIZ-Ukraine» вибудували структуру вивчення німецької мови від дитячих дошкільних груп до курсів для дорослих, що створює умови для залучення етнічних німців різного віку до вивчення рідної мови.

Для нас, етнічних німців, цей рік багатий на визначні дати: разом з 500 річчям Реформації ми згадуємо про 75- річчя депортації етнічних німців, яка на довгі роки позбавила нас можливості розмовляти на рідній мові, зберігаючи свою ідентичність. Сьогодні BIZ підвищує кваліфікацію не тільки викладачів Центрів Зустрічей етнічних німців України, а й активістів громадських організацій. 50 % етнічних німців України вчать німецьку мову тому, що це мова їх предків, 30%- як дань поваги до сім'ї, культури і своєї історії. Також є й такі , які вчать німецьку мову тому, що хочуть виїхати на постійне місце проживання до Німеччини.

33 громадських організацій німців України отримують фінансову підтримку для проведення мовної роботи на місцях. Тут проходять заняття з німецької мови для членів організацій різного віку і рівня знань.

За останні чотири роки Рада німців України підтримала організацію **десятиків** мовних курсів в ГНО, посилила методико-дидактичну базу локальних організацій, дала старт новому соціально-освітньому проекту «Школа після школи» та « Німецька через театр», розвинула освітній компонент у проекті для сеньйорів – «Школа третього віку», підтримала гастролі німецькомовного театру «Буковинський Фенікс» та багато іншого.

Рішенням 5 З'їзду німців України, 2014 рік був оголошений Роком німецької мови в проектній роботі РНУ. Через три роки 2017-2018 навчальний рік був оголошений Урядом України - **роком німецької мови в Україні**. Для нас, етнічних німців, це дуже важливий індикатор підтримки - адже німецька мова - це не тільки спосіб спілкування, а ще й основа нашої ідентичності.

Статистика мовної роботи:

На початку **2014** року у **16 Центрах Зустрічей**, працювало **16** мовних груп, у **2017 році в 32** організаціях вже працює **93 групи** загальною кількістю учнів **1500** чоловік, з них понад **800 етнічних німців**.

Мовна робота з дітьми дошкільного віку проводиться в рамках проекту «Kinder sind wie die Blumen». Цей проект стартував **на початку 2015 року** та користується незмінною популярністю. З огляду на ту особливість, що діти підростають і переходять у школу, статистика в групах дошкільнят від 3 до 7 років наступна:

дитячі курси почали свою роботу в 2015 році - і тоді в **15-ти** організаціях навчалася **118 дітей** етнічних німців. За даними **на кінець 2016 року** - в **15** організаціях - навчалася **88** дітей етнічних німців дошкільного віку. Станом **на травень 2017 року** - в **16** організаціях навчалася **108 дітей**.

Для підлітків і молоді велике значення мають міжнародні мовні проекти, які проводяться Всеукраїнською організацією "Німецька молодь в Україні", а також "BIZ-Ukraine" спільно з "Institut für Auslandsbeziehungen" (IFA), Гете-Інститутом та програмою Erasmus + в Польщі, Румунії , Чехії, різні проекти для молоді в Німеччині та Україні. Близько 10-12 підлітків з рівнем німецького B1, щорічно

можуть скористатися такою пропозицією та прийняти участь у міжнародних мовних проектах для німецької спільноти.

Крім цього нам удалося реалізувати кілька дуже важливих проектів для німців Донбасу та переселенців.

Основним із них є **On-line курси німецької мови**. Розроблено методичні матеріали і запущені On-line курси з вивчення німецької мови для німців з Донецької та Луганської областей (у пілотній фазі проекту взяло участь 20 осіб). Станом **на вересень 2017 року** - в проекті задіяні - **47 учасників**. Крім цього для вимушених переселенців і учасників On-line навчання були проведені кілька очних інтенсив-курсів у 2016 та 2017 роках.

Крім мовної роботи великим попитом користувалися **всеукраїнські та локальні семінари «BIZ»** за темами: «Молодіжна робота», «Менеджмент некомерційних організацій», «Менеджмент мовних курсів», «Організація і проведення мовних таборів і майданчиків», «Мовна робота з дітьми та дорослими», « Історія і країнознавство», « Танцювальне і хорова творчість», « Культурно-дозвільні технології », « Фандрайзинг», « Соціальна робота », « Міжнародна проектна діяльність », « Психологія і ідентичність», « Німецька через театр».

У 2014 році відбулося 13 всеукраїнських і 2 локальних семінара BIZ (загальна кількість учасників - 210 осіб);

У 2015 році пройшло 10 всеукраїнських семінарів BIZ; 1 локальний семінар (загальна кількість учасників - 185 осіб);

У 2016 році - 13 всеукраїнських семінарів BIZ; 2 локальних семінари (всього, близько 300 учасників);

У 2017 рік (станом на вересень) - 9 всеукраїнських семінарів BIZ; 3 локальних семінари BIZ (загальна кількість учасників - 190 осіб); заплановано до кінця року - *ще 8 всеукраїнських семінарів BIZ*.

У міжнародних проектах у країнах СНД і в Німеччині з підвищення кваліфікації експертів і мультиплікаторів BIZ, в залежності від заявлених тем, беруть участь від 1 до 10 учасників з України.

Всеукраїнські літні мовні табори для дітей із сімей етнічних німців України:

- 2014 рік.: «BIZ-Ukraine» - один з організаторів літнього освітнього табору в Закарпатті для дітей із сімей етнічних німців ОНО (145 осіб). Викладачі та вихователі табору - співробітники і мультиплікатори бюро «BIZ» і ЦНК «Відерштраль»;
- 2015 рік.: Всеукраїнський лінгвістичний дитячий табір - 150 дітей; 15 викладачів (06.08-20.08) Чинадієво.
- 2016 рік.: Всеукраїнський дитячий мовний табір «Deutsch Aktiv» залишив яскраві спогади у 64 дітей з сімей етнічних німців України (база «Імперія дитинства» Київська область). У таборі працював носій мови, 1 волонтер, 2 вихователя і 10 кращих викладачів відібраних на конкурсній основі з ЦВ України.
- 2017 рік .: Всеукраїнський мовної лінгвістичний табір в МДЦ «Артек», Київська область; у таборі було задіяно 76 дітей з сімей етнічних німців України; працював носій мови, 1 волонтер, і 11 викладачів з ЦВ України пройшли конкурсний відбір.

Міжнародні, всеукраїнські та локальні освітні проекти для молоді.

У 2014 році було проведено 3 конкурси на участь представників німецької меншини (школярів, студентів та молоді) в освітніх проектах за кордоном.

У рамках проекту для країн «Східного партнерства» був проведений всеукраїнський молодіжний конкурс на німецькій мові «Україна-Німеччина: міжкультурний діалог», в якому взяло участь більше 67 студентів ВНЗ України.

В рамках різних всеукраїнських і локальних проектів були організовані і проведені конкурси на знання німецької мови- «Was wissen Sie über Deutschland?»: на фестивалі німецької культури «Lembergfest» (листопад 2014 р., м.Львів) та під час проведення проекту «Різдвяна казка з Німеччини» (грудень 2015 р., м. Київ), День громадських організацій,(Київ,2015 р.),фестиваль «Німці Подолу»(Київ,2016 р.),відкриття «Рік німецької мови»,(Київ, вересень 2017 р.) та багато інших.

У 2015 році був організований міжнародний конкурс на німецькій мові для молоді «Моя країна в європейській сім'ї» - учасники з 40 ВНЗ. У цьому ж році, до ювілею партнерства Києва та Лейпцига був проведений конкурс Kreativer Wissenswettbewerb «Ein Tag in der 1000 jährigen Geschichte Leipzigs».

У 2015 р "BIZ-Ukraine" було проведено міжнародний молодіжний волонтерський проект спільно з Львівською ОНО (13 учасників з 12 країн світу і 12 учасників-представників німецьких організацій України): «Львів - перехрестя доріг або місце, де перетинається минуле з майбутнім».

У 2014-2015-2016-2017 роках за допомогою «BIZ-Ukraine» було проведено міжнародні літні мовні проекти для молоді в Польщі (7 учасників), Грузії (6 учасників), Чехії (9 учасників), Румунії (4 учасника) і Польщі (5 учасників) та інформативний семінар по мас -Медіа в Берліні (1 учасник).

У 2017 році BIZ організував і провів кілька спільних проектів з Гете-Інститутом: - семінари по мовній роботі для викладачів німецької мови в громадських організаціях німців України.

В серпні 2017 року був проведений міжнародний молодіжний проект «Волонтерська експедиція по німецьким місцях Київської та Чернігівської області». Крім цього традиційно пройшли міжнародні мовні проекти для молоді в Польщі (5 учасників) і в Німеччині (Франкфурт; 5 учасників).

Друковані видання та «InfoBiZ-Ukraine»

У 2014 році було видано навчальний посібник для мовних курсів «Lehrübungen Vorbereitung auf Sprachniveaus A1 und A2» під керівництвом експерта з мовної роботи BIZ Карпик Н.І.;

У 2015-2016-2017 роках-мультиплікаторами BIZ по мовній роботі з дітьми були розроблені методичні матеріали „Übungsmaterialien für die Lehrer“ для роботи на мовних майданчиках та в мовних таборах „Kinder Themen Lektion“ для дітей та школярів.

Щомісяця бюро BiZ збирається і структурується поточна інформація з життя німецької меншини України для створення інформаційного вісника «InfoBiZ-Ukraine».

З 2017 року журнал став тематичним. Журнал виходить щоквартально, і підписатися на електронну версію журналу можуть усі бажаючі, але основна цільова аудиторія - це керівники та активісти Громадських німецьких організацій України, які в обов'язковому порядку отримують журнал по електронній пошті.

З 2014 року по жовтень 2017 року Бюро BiZ підготовлено **15 випусків інформаційного вісника «InfoBiZ-Ukraine»**, архів яких розміщений на сайті ЦНК «Відерштраль» (www.widerstrahl.com) в розділі BiZ.

Бюро «BIZ» довгі роки знаходиться на базі Центру Німецької Культури «Відерштраль», і за його постійну діяльність відповідають керівник «BIZ-Ukraine» і 6 співробітників, відповідальні за різні напрямки роботи «BIZ». За довгий час роботи вони стали справжньою командою і разом з педагогічним колективом Центру « Відерштраль» и професійною командою мультиплікаторів «BIZ» виводять освітній центр на новий і вищий рівень . І як сказав депутат німецького бундестагу Хартмут Кошик, уповноважений Федерального уряду Німеччини по справам переселенців і національних меншин, у своєму виступі на V Міжнародній науково-практичній мовній конференції, (яка цими днями проходить у Москві), вітаючи міжнародний BIZ з 25-річчям: «Ми багатого досягли, але багато ще у нас попереду». Я вважаю, що ці слова відносяться і до BIZ- Україна!